SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 104/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [redacted], [redacted], [redacted] zastúpeného advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, Námestie SNP 7, Stropkov, vo veci namietaného porušenia základných práv vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice-okolie sp. zn.17 C 306/2012 zo 6. septembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [redacted] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [redacted], [redacted], [redacted] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv vlastniť

majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 C 306/2012 zo 6. septembra 2019 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol stranou sporu (žalovaným) v konaní vedenom na okresnom súde o zaplatenie sumy 5 465, 54 €, v ktorom bol napokon úspešný.

3. Sťažovateľ doručil následne okresnému súdu špecifikáciu trov konania, v ktorej vyčíslil trovy právneho zastúpenia v sume 3 881,29 €. Uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdny úradníkom 24. mája 2019 bol žalobca povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 3 097, 12 €. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť. Žalobca však sťažnosť nepodal a trovy v plnej výške uhradil sťažovateľovi.

4. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol okresný súd namietaným uznesením tak, že zmenil uznesenie z 24. mája 2019 (výrok o trovách právneho zastúpenia) a zaviazal žalobcu zaplatiť trovy v sume 2 615, 31 €. Žalobca následne požiadal o vrátenie preplatku na trovách a 21. októbra 2019 poukázal právny zástupca sťažovateľa na jeho účet sumu 481, 81 € ako rozdiel medzi priznanými trovami, inak by čelil jeho žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia.

5. Sťažovateľ tvrdí, že konajúce všeobecné súdy porušili pri rozhodovaní o trovách v jeho prípade zásadu, ktorá má základy už v rímskom práve *„reformatio in peius“,* ktorá vyplýva aj z čl. 16 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), hoci, samozrejme, aj aplikácia zákazu reformatio in peuis má v civilnom procese svoje limity

a obmedzenia, napr. ak je opravný prostriedok uplatnený oboma procesnými stranami alebo ak odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania.

6. Sťažovateľ v rámci argumentácie poukazuje na rozhodnutia ústavného súdu (nález sp. zn. II. ÚS 82/09 z 19. mája 2009) a tiež uznesenia všeobecných súdov, a to najmä na uznesenia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19 Co 292/2016 z 25. augusta 2016 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 93/2017 z 27. júna 2017 a sp. zn. 5 Co 56/2018 z 29. marca 2018, ktoré majú podporiť jeho názor, že došlo k procesnému excesu, pretože toto rozhodnutie porušuje jeden zo základných princípov civilného procesu, ktorý je normatívne zakotvený v čl. 16 ods. 3 CSP.

7. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ formuloval petit, kde navrhol nálezom vysloviť porušenie jeho označených základných práv v bode 1 podľa ústavy, listiny a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu namietaným uznesením okresného súdu. Zároveň navrhol zrušiť namietané uznesenie okresného súdu a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.
Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Právne hodnotenie ústavného súdu

14. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu z dôvodov uvedených v bodoch 4 a 5.

15. Ústavný súd preskúmal ústavnú sťažnosť sťažovateľa a zistil, že nie je dôvodná. V tejto súvislosti, vychádzajúc z námietok sťažovateľa, ktorý sa opiera o niektoré rozhodnutia všeobecných súdov, ústavný súd poukazuje v krátkosti na odbornú literatúru (ŠTEVČEK, M. a kol. Civilný sporový poriadok. C. H. Beck, Praha 2016, s. 70), kde sa tiež

uvádza, že princíp obsiahnutý v čl. 16 ods. 3 sa vzťahuje nielen na konanie o opravnom prostriedku, ale aj na ďalšie konanie. Avšak v prípade sťažovateľa nejde o konanie o opravnom prostriedku a ani o ďalšie konanie, keďže nie je možné prehliadnuť názor odbornej právnickej obce, ktorý je uvedený na strane 870 a strane 871 uvedeného komentára, a to že sťažnosť podaná na súde prvej inštancie proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka nebola zaradená do systematiky terajších opravných prostriedkov v Civilnom sporovom poriadku, a teda nejde o klasický opravný prostriedok, ale iba o prostriedok procesnej obrany, keďže sťažnosť je upravená v piatej hlave druhej časti Civilného sporového poriadku. Opravné prostriedky naopak normuje Civilný sporový poriadok vo svojej štvrtej časti, kde sťažnosť nie je zaradená. Tento záver navyše podporuje aj dôvodová správa k Civilnému sporovému poriadku, ako sa uvádza v tejto odbornej publikácii.

16. Teda ak sťažovateľ namieta porušenie čl. 16 ods. 3 CSP a porušenie zásady zákazu reformatio in peius v konaní pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania, ústavný súd bez ohľadu na uvádzanú judikatúru krajských súdov nie je toho názoru, že by sa v tomto konaní (a tiež aj v iných konaniach špecifikovaných v § 239 CSP, strana 875 tohto komentára, kde rozhoduje vyšší súdny úradník v prvom stupni na súde prvej inštancie, pozn.) mala táto zásada aplikovať, resp. uplatňovať, keďže to zákonodarca pri tvorbe procesného predpisu nemal už od počiatku v úmysle. Ústavný súd preto nepovažoval postup okresného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka v neprospech sťažovateľa za porušujúci princíp zákazu reformatio in peius zakotvený v čl. 16 ods. 3 CSP.

17. V tomto smere neobstoja ani uvádzané príklady v bode 5 jednak preto, že nejde v konečnom dôsledku o navlas rovnaké prípady s vecou sťažovateľa, ale aj preto, že „Ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá je podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zverená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky,“ (porov. uznesenia ústavného súdu sp. zn.

III. ÚS 563/2017 z 20. 9. 2017, sp. zn. III. ÚS 635/2016 z 28. 9. 2016, sp. zn. II. ÚS 100/2016 z 4. 2. 2016, sp. zn. I. ÚS 525/2015 z 25. 11. 2015).

18. Ústavný súd navyše nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07), čo sa však v tejto veci po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu nepotvrdilo.

19. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. medzi mnohými napr. I. ÚS 110/02, IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 60/08 a II. ÚS 165/2011).

20. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že táto ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako takú ju preto odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu